

ХРОНІКА

ПАМ'ЯТІ КОЛЕГИ І УЧИТЕЛЯ

*9 червня 2019 р. на 78-му році обірвалося життя відомого українського вченого в галузі екоотоксикології, екологічної фізіології та екологічної біохімії риб, доктора біологічних наук, професора, провідного наукового співробітника відділу екології водяних рослин та токсикології Інституту гідробіології НАН України **Арсана Ореста Михайловича**.*

О. М. Арсан народився 19 червня 1941 р. у с. Ласківці Тербовлянського району Тернопільської області. У 1965 р. з відзнакою закінчив біологічний факультет Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича зі спеціальності «біохімія», у 1965 р. вступив до аспірантури при Інституті гідробіології НАН України.

У 1972 р. захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності «біохімія». У 1987 р. успішно захистив докторську дисертацію «Особенности функционирования основных механизмов энергообеспечения процессов адаптации рыб к абиотическим факторам водной среды» зі спеціальності «гідробіологія» у Московському державному університеті ім. М.В. Ломоносова. У 1995 р. отримав наукове звання професора.

О. М. Арсан все своє життя присвятив роботі в Інституті гідробіології НАН України, де працював понад 50 років. За цей час пройшов шлях від аспіранта до завідувача відділу. З 1988 по 2016 р. обіймав посаду завідувача відділу екоотоксикології, а з 2016 р. — провідного наукового співробітника відділу екології водяних рослин та токсикології Інституту гідробіології НАН України. З 1997 по 2001 р. працював на посаді заступника директора Інституту з наукових питань.

О. М. Арсан започаткував та плідно розвивав актуальний науковий напрямок — дослідження фізіолого-біохімічних механізмів адаптації водяних тварин до змін екологічних чинників водного середовища. Він показав на тканинному, клітинному і субклітинному рівнях, що формування механізмів стійкості водяних тварин до вказаних чинників зумовлено змінами інтенсивності гліколізу, аеробного дихання та гормональних систем в їх організмі.

О. М. Арсан вперше сформулював, теоретично обґрунтував і експериментально показав, що енергетичний обмін є тим підґрунтям, на якому будуються адаптивні процеси у риб до чинників водного середовища.

Він зробив вагомий внесок в розробку прикладних основ екологічної фізіології, біохімії і екотоксикології. Ним у співавторстві розроблено і запатентовано метод спрямованої дії на біоенергетичні процеси для підвищення рибопродуктивності.

Під керівництвом О. М. Арсана захищено 2 докторських та 6 кандидатських дисертацій.

Результати наукової діяльності О. М. Арсана опубліковано в понад 230 наукових працях, зокрема в колективних монографіях «Влияние синезеленых водорослей на обмен веществ у рыб» (1973); «Кальций и фосфор в жизнедеятельности гидробионтов» (1981); «Механизмы температурной акклимации рыб» (1991); «Комплексна оцінка екологічного стану басейну Дніпра» (2000); «Екологічні проблеми Київських водойм і прилеглих територій» (2015).

Наукові праці О. М. Арсана отримали визнання як в Україні, так і за її межами, були з успіхом репрезентовані на міжнародних наукових форумах в Угорщині, колишній Югославії, Австрії, Швейцарії.

О. М. Арсан плідно і активно працював членом Президії Гідроекологічного товариства України, членом спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій при Інституті гідробіології НАН України, заступником голови екологічної комісії при Міністерстві екології та природних ресурсів України з реєстрації агрохімікатів та інших біологічно активних речовин.

Нагороджений Почесними грамотами Президії НАН України (1990 р.), Міністерства освіти і науки України (2009 р.) та медаллю НАН України «За підготовку наукової зміни» (2011 р.).

Співробітники та учні Ореста Михайловича, яким пощастило працювати і спілкуватися з цією прекрасною людиною, назавжди запам'ятають його доброту, щирість, оптимізм, вміння радіти життю і незмінне почуття гумору, якими він щедро ділився зі своїми друзями та колегами. Світла йому пам'ять!

Колектив співробітників Інституту гідробіології НАН України

TAPAS – міжнародний дослідницький проект

Пропонуємо ознайомитись та долучитись до **TAPAS (Tools for Assessment and Planning of Aquaculture Sustainability)**, що діє в межах програми Horizont 2020 з 2016 року. Його мета — консолідація стабільності європейської аквакультури шляхом розробки спеціальних підходів та умов, на основі всебічного аналізу всіх форм та типів ведення аквакультури, включно з марикультурою. Ключовою сферою діяльності є виявлення нормативних потреб існуючих й новітніх практик аквакультури. Більше інформації можна отримати, відвідавши **сайт**: www.tapas-H2020.eu.

Координатор проекту: Trevor Telfer, University of Stirling.

